

kad. — Peäle selle wõib pöllomees messil'lnno pu-dest, kannepl ajast ja linna-wäljalt igga aasta rahha sada, kui willi peaks äppardama.

Isseärranis tulleb weel kartohwliid nimmeta- da. Kos sedda kallist Jummalä annet rohkeste mahha tehakse, ei seäl wõi ial leiwa nälg kewwadisel ajal kätte tulla. Kartohwliid on kõige mõnnusam leiwa- jätk, sellepärast nõuka maja mehhe kohhus, nipaljo kartohwliid mahha tehha, et aasta otsa perrele toit ja kewwade seemet küllalte järrele jääb. Et talwel mitmel mehhel kartohwliid ärrakülmetawad, mädä- nema lähwad ehk muido ukka sawad se tulleb sest, et meie rahwal õiget päika ei olle, kos kartohwliid wõiksid oida. Kul kolm ehk nelli perremeest küllas ühhel nõul wõttaksid kartohwli keldrit ehhitada, siis olleks se pissoke asst, agga jädaw kasso, mis lastele ning laste lastele pärranduseks jääb. Ka kopas wõib talw otsa kartohwliid piddada, kui agga selle eest murret kandakse, et kopas niiskeks ning röss- seks ei jä. Enne kul kartohwliid kopa panned, pead sa mõnne kubbo aggo kopas ärra pöppetama, mis läbbi rössine eur maast wälja tõmbab, selle peäle panne kuiwe õlgi pool jalga paksult kopa ümber ja kartohwliid õlgede sisse: ei siis sa külm egga mäd.

daneminne kartohwliidel waewa tehha. Kudda fede- tud kartohwlist rukki jahhoga seggatud leiba wõib tehha, sedda teadwad meie rahwas kü; ommetegi wõiks mitmel teadmata olla, et torest kartohwlist nisammo hästi leiba wõib tehha. — Toreä kartoh- wliid tampitakse ehk riwitakse penest, siis pannakse neid kotti sisse ja ripputakse kotti ülles, kunni kõi- wessi wälja walgub. Selle peäle puistetakse tores kartohwli pudro kottist leiwa astjasse ja ripputakse paar kammalo täit rukki jahho peäle. Teisel päwal, kui taigen appo, sõtkutakse nipaljo rukki jahho sisse, et parrajast paksuks lähheb, lastakse wähha perkida, mis peäle leiba üllestuakse ja ahjo küpsema pan- nakse. Selwisel tehtud kartohwli leib maitseb ni- sammo hea kui selge rukki leib ja annab inimesele mõnnusat toit.

Peaks siiski ühhel aastal sennesuggust õnnetust juhtuma, et willi ning kartohwliid ühhes koos nurja lähheksid ja kewwade nälg kätte tulleks: siis peab nõuks wõtma liwa-, nõmme- ehk pödra- sam- blaid, mis meije maal rohkeste kaswawad, leiwa jätkust pruksida. Need nimmetud samblad lastakse paar päwa wee sees, mis kewalt peäle wallatakse, siis kuiwatatakse neid päwa paistel ehk ahjos ja jah-